

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto valvoo lain työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta (1269/2020, jäljempänä kuntakokeilulaki) 22 §:n mukaisesti työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämistä kaikissa kokeiluun osallistuvissa kunnissa. Laillisuusvalvonnalla pyritään varmistamaan kuntakokeilun asiakkaille erityisesti yhdenvertainen toimeentulon turva ja palvelujen saatavuus, yksityiselämän suoja sekä kielellisten oikeuksien toteutuminen. Valvonnan tavoitteena on lainmukaisen ja yhtenäisen ratkaisulinjan noudattaminen kuntakokeilussa.

Työllisyyden kuntakokeilun laillisuusvalvonta käsittää kokeilun alueen kuntien hoitamat työvoimapalvelut sekä niihin liittyvät työttömyysturvaasiat. Valvonta käsittää myös kuntouttavan työtoiminnan sekä monialaisen työllistymistä edistävän yhteispalvelun siltä osin, kun kysymys on myös kokeilun alueen kuntien hoitamista työllisyyspalveluista ja työttömyysturvasta. Työttömyysturva on perustuslain 19 §:n mukaista perustoimeentulon turvaa, jolla toteutetaan lailla säädetty perusoikeus.

Aluehallintoviraston valvonta on suunnitelmaperusteista ja reaktiivista. Reaktiivinen valvonta sisältää kanteluiden tutkimisen sekä muut yhteydenotot. Suunnitelmaperusteinen valvonta on aktiivista, riskiperusteista ja valvontasuunnitelmaan perustuvaa valvontaa, johon voi sisältyä myös tarkastuskäyntejä.

Työllisyyden kuntakokeilun laillisuusvalvonta on ensimmäisenä vuonna painottunut reaktiiviseen eli jälkikäteiseen valvontaan, koska valvontaan osoitettu henkilöresurssi on ollut riittämätön suunnitelmaperusteisen valvonnan toteuttamiseksi. Myöskään kaikkia tietoon tulleita epäkohtia ei ole voitu ottaa valvontaan. Toteutettu kanteluiden käsittely on kuitenkin sisältynyt laajempaa

ohjausta ja päätöksistä on laadittu myös julkisia lyhennelmiä sekä lähetetty ohjauskirje kaikille kokeiluun osallistuville kunnille.

Kanteluasiat, jotka ovat pääsääntöisesti kokeilun alueen kunnan asiakkaan vireille saattamia, käsitellään hallintolain (434/2003) 8 a luvussa säädetyn mukaisesti. Valvovana viranomaisena aluehallintovirasto ryhtyy niihin toimenpiteisiin, joihin se hallintokantelun perusteella katsoo olevan aiheutta.

Reaktiivisella valvonnalla on tärkeä rooli työnhakijoiden oikeuksien viimesijaisena turvaamiskeinona ja tiedonlähteenä jälkikäteisen valvonnan osalta. Jälkikäteisen valvonnan asioiden selvittämisellä voidaan estää ennalta toimeentulon turvan vaarantumista, esimerkiksi puuttamalla lainmukaisten määräaikaisten noudattamatta jättämiseen tai niiden ylityksiin. Yksittäistä asiakasta koskevien kanteluasioiden selvittämisellä voidaan saada laajempaa vaikuttavuutta sekä ehkäistä mahdollisten samanlaisten tapahtumien toistumista antamalla havaintojen perusteella ohjausta kaikille osallistuville kunnille.

Kuntakokeiluun siirrettyyn asiakasmäärään sekä aluehallintoviraston tietoon tulleisiin epäkohtiin verrattuna voidaan todeta, että kanteluasioita on tullut ensimmäisenä toimintavuotena vähän. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan syynä tähän on ollut mm. kokeiluun siirrettyjen asiakasryhmien haasteet omien oikeuksiensa hakemisessa varsinkin kantelun tekemisen kautta sekä myös epätietoisuus kantelun tekemisen mahdollisuudesta. Osalle asiakkaista myös riittää yhteydenotto puhelimitse sekä keskustelun aikana annettava ohjaus. Vireille tulleiden kanteluasioiden määrä on kuitenkin 1.3. 2022 jälkeen ollut huomattavassa kasvussa ja kasvaa edelleen. Kahden kuukauden aikana (1.3.2022-30.4.2022) aluehallintovirastoon on saapunut enemmän kanteluasioita kuin ensimmäisenä toimintavuotena yhteensä.

Kuntakokeilulain 22 §:n perusteella aluehallintoviraston valvonta on lähtökohtaisesti valvontasuunnitelmaan perustuvaa aktiivista ja riskiperusteista valvontaa, johon voi sisältyä myös tarkastuskäyntejä kokeilukuntiin. Kuntakokeiluille laaditun valvontasuunnitelman mukaisesti valvontaa suunnataan palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on aluehallintoviraston käsityksen mukaan vakavimpia puutteita. Valvonnan tavoitteet on huomioitu myös kantelujen käsittelyssä.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan työvoimapalveluiden järjestämisen valvonnan tulee jatkossa painottua viranomaisaloitteeseen valvontaan eli valvonnan johto tulee olla viranomaisella. Ilmiöt valvontaan saadaan esimerkiksi kanteluasioista, mediasta, viranomaisten tietoineistoista sekä ohjaavalta ministeriöltä. Aluehallintovirasto näkeekin suunnitelmaperusteisen valvonnan vaikuttavampana kuin kanteluasioiden käsittely tai reaktiivinen valvonta.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 Tavoitteet:

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 Keskeiset ehdotukset:

Aluehallintovirasto kannattaa ehdotettua toimivallan laajuutta valvoa kuntien ja kuntayhtymien järjestämien työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien lainmukaisuutta. Myös uhkasakkomahdollisuuden säätäminen tehostaa valvontaa sekä lisää valvonnan vaikuttavuutta.

Valvontatehtävä on tarkoitus keskittää yhdelle aluehallintovirastolle. Aluehallintovirasto katsoo, että keskittäminen yhdelle virastolle varmistaa lainmukaisen ja yhtenäisen ratkaisulinjan noudattamisen, menettelytavat sekä ratkaisujen ja päätösten laadukkuuden. Lisäksi keskittämisellä voidaan varmistaa toiminnon tarkoituksenmukainen organisointi ja toiminnan tehokkuus. Aluehallintovirastossa on käytössä monipaikkainen työskentelymalli, jolla voidaan mahdollistaa myös aluetuntemus. Esityksessä on kyseessä mittava organisaatiouudistus ja valvottavien toimijoiden koko sekä toimintaympäristö ovat hyvin erilaisia eri alueilla. Tämän vuoksi on tärkeää, että valvontaviranomaisella on riittävä paikallistuntemus.

Luonnoksessa esitetään kuntien tukemiseksi, työllisyyden edistämiseksi työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten säännöllisiä alueellisia yhteistyö- ja seurantakeskusteluja. Aluehallintovirasto katsoo, että myös valvontaviranomaisen tulisi osallistua näihin keskusteluihin. Tarkemmat perustelut tältä osin jäljempänä lain työvoimapalvelujen järjestämisestä 3 luvun 3 ja 4 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen kohdalla.

Aluehallintovirasto katsoo, että laajan ja vaativan valvontatehtävän tuloksellinen hoitaminen edellyttää riittäviä tiedonsaantioikeuksia sekä myös pääsyä työvoimapalvelujen valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin eli valtakunnalliseen tietovarantoon, asiakastietojärjestelmään ja palvelualustaan. Tiedolla johtamisen hyödyntämiseksi valvonnassa myös aluehallintovirastolla tulee olla pääsy kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskuksen) tuottamaan tietoon.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 Pääasialliset vaikutukset:

Työvoimaviranomaisten valvontaa suorittavalle aluehallintovirastolle katsotaan aiheutuvan noin kymmenen henkilötyövuoden lisäresurssin tarve, mistä aiheutuisi kustannuksia noin miljoona euroa vuosittain. Aluehallintovirasto pitää tätä noin kymmenen henkilötyövuoden resurssia lain voimaan tullessa hyvänä, mutta esitettyjen työvoimaviranomaisten määrään sekä valmiuteen järjestää työvoimapalvelut suhteutettuna esitetty valvontaresurssi jää-nee riittämättömäksi. Esityksestä jää myös epäselväksi, miten esitetty henkilöresurssi rahoitetaan. Valvontatehtävä edellyttää aluehallintovirastolle uutta rahoitusta, koska nykyisessä rahoitus-kehyksessä tehtävää ei huomioida eikä rahoituskehyksessä ole liikkumavaraa. Aluehallintovirasto katsoo, että tehtävälle tulisi perustaa aluehallintovirastoon uusi oma toiminto, jossa olisi osoitettu riittävä resurssi myös toiminnan johtamiselle, suunnittelulle ja viranomaisyhteistyölle.

Aluehallintovirasto esittää, että toimintoon tulee lisätä resurssia jo ennakkolisesti, jotta toiminnon perustaminen ja suunnittelu sekä kokeiluun osallistuvien kuntien valvonta on mahdollista. Lisäksi on käynyt ilmi, että tehtävään sopivia asiantuntijoita ei ole helppo rekrytoida, koska alan asiantuntijoita ei ole. Käytännössä asiantuntijat joutuvat perehtymään työhön pitkälti työssä oppimisen kautta ja toiminnon asiantuntemusta joudutaan kasvattamaan oppimisen kautta. Aluehallintovirastoissa ei ole tällä hetkellä muita työvoimapalveluiden asiantuntijoita kuin mitä on rekrytoitu kuntakokeilujen valvontaan. Aluehallintovirasto esittää, että tähän työvoimapalveluiden valvontatehtävään tulee valmistautua lisäämällä nykyisten kahden henkilötyövuoden lisäksi kaksi henkilötyövuotta kuntakokeilun valvontaan vuosina 2022–2024 siten että resurssi kyseisenä ajanjaksona olisi yhteensä neljä henkilötyövuotta. Nyt tehtävään osoitetulla kahdella henkilötyövuodella toiminto on liian haavoittuva eikä valvontaa pystytä suorittamaan riittävästi.

Valvontatehtävän resurssia tulee kuitenkin tarkastella säännöllisesti myös pidemmällä tähtäyksellä. Koska kyseessä on uusi toiminto ja valvottava kokonaisuus on laaja, ei ole heti mahdollista tietää, kuinka paljon tehtävän hoitaminen tulee todellisuudessa edellyttämään resurssia, jotta kansalaisten perusoikeuksien turvaamisen voidaan katsoa olevan riittävällä tasolla. Tämä riippuu myös valvonnalle asetettavista tulostavoitteista. Valvonnalla tulee olla riittävä resurssi, jotta riskit yhdenvertaisen palvelun epäonnistumisesta eivät vaaranna asiakkaiden perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista. Jos yksittäisen työvoimaviranomaisen kyky järjestää työvoimapalveluita vaarantuisi tai palveluiden järjestämisessä ei kyettäisi takaamaan riittävää tasoa tai ylipäättänsä lakisääteistä palvelua, olisi sillä vaikutuksia yhdenvertaisuuteen tai perusoikeuksien toteutumiseen, mikä edellyttäisi valvontaviranomaisen toimia. Valvonta tulee toteuttaa vaikuttavasti, jotta kansalaisten oikeusturva toteutuu myös sellaisissa kunnissa, joissa palveluiden järjestämisessä on suurimpia haasteita. Jos tässä laissa tarkoitetut työvoimapalvelut eivät toteudu lainmukaisesti, on vaarana, että asiakkaiden perusoikeudet eivät toteudu ja heidän toimeentulonsa heikentyy. Työttömyysetuus on ensisijainen etuus suhteessa toimeentulotukeen, eikä asiakkaiden tule perusteettomasti päätyä Kansaneläkelaitoksen myöntämän toimeentulotuen piiriin.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

Aluehallintovirasto pitää kannatettavana, että luonnoksessa esitetään valvontaviranomaista, jonka tehtävänä on työvoimaviranomaisten toiminnan valvonta. Koska kyseessä on asiakkaiden perusoikeuksiin liittyvien oikeuksien toteutuminen, on tärkeää, että työvoimaviranomaisten toimintaa voidaan toisaalta ohjata ennakkollisesti mutta myös valvoa jälkikäteisesti riittävän tehokkailla toimilla. Aluehallintovirasto pitää suunnitelmaperusteista viranomaisvalvontaa vaikuttavana tapana puuttua toiminnassa tunnistettuihin riskeihin ja epäkohtiin.

Aluehallintovirasto esittää, että 1 luvun 3 §:n määrittelyissä todetaan, että valvontaviranomaisella tarkoitetaan aluehallintovirastoa. Tällöin jäljempänä laissa voidaan selkeyden vuoksi käyttää termiä valvontaviranomainen.

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaisissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

-

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

Aluehallintovirasto esittää, että 3 luvun 1 §:ään lisätään, että myös julkisten työvoimapalveluiden yleinen valvonta kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle. Tämä toisi selkeämmin esille ministeriön roolin myös valvontaviranomaisen ohjaamisessa. Valtioneuvostolle on ehdotettu säädettäväksi asetuksenantoval-tuus oma-aloitteisen valvonnan ja tarkastusten sisällöstä. Käytännön valvontatoimet kuitenkin kuuluisivat valvontaviranomaisena toimivalle aluehallintovirastolle.

Esityksen mukaan valtion viranomaisten tulisi ottaa työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet huomioon omassa toiminnassaan. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan siten myös valvonnan tavoitteiden tulisi olla yhdenmukaisia työllisyyden edistämisen valtakunnallisia tavoitteiden kanssa ja tukea julkisen työvoimapalvelujärjestelmän toimivuutta. Siten on tärkeää, että aluehallintovirasto on esityksen 3 luvun 3 §:n mukaisesti edustettuna työllisyyden edistämisen valtakunnallisessa neuvottelukunnassa.

Aluehallintovirasto esittää, että valvontaviranomaisen tulisi olla edustettuna myös 3 luvun 4 §:ssä tarkoitetuissa alueellisissa työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskusteluissa. Esityksen mukaan keskustelujen tarkoituksena on tukea työvoimaviranomaisia työvoimapalveluiden järjestämisen tehtävässä ja työllisyyden edistämisessä. Valtiolla on viime kädessä vastuu työvoimasta ja se vastaa myös työvoimapalvelujärjestelmän toimivuudesta valtakunnan tasolla. Alueellisesti käytävät keskustelut toimisivat yhtenä väylänä toteuttaa tätä vastuuta. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan yhtenä väylänä tämän vastuun toteuttamisessa on myös valtion viranomaisen toteuttama valvonta. Valvontatietoa olisi mahdollista hyödyntää osana näissä keskusteluissa antamalla ennakkollisesti informaatio-ohjausta ja toisaalta keskustelut antaisivat valvontaviranomaiselle tarpeellista tietoa alueiden tilannekuvasta. Osallistuminen keskusteluihin parantaisi tiedonkulkua eri toimijoiden välillä sekä voisi lisätä kuntien luottamusta ja ymmärrystä valvontaviranomaisen toiminnasta.

Lain 3 luvun 6 §:ssä säädettäisiin valvonnasta. Aluehallintovirasto ehdottaa, että pykälän otsikko muutettaisiin muotoon Valvonta. Tämä olisi yhdenmukainen muiden hallinnonalojen vastaavien valvontaa koskevien säädösten kanssa. Uudessa lakiehdotuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta käytetään termiä viranomaisvalvonta erotuksena omavalvonnalle. Koska työvoimapalveluiden osalta ei ole erikseen säädetty omavalvonnasta, olisi termi valvonta tässä yhteydessä sopiva. Valvonta-otsikko kuvaa aluehallintoviraston tekemää valvontaa paremmin, koska valvonnan on tarkoitus pitää sisällään muutakin kuin kanteluasioiden käsittelyä.

Aluehallintovirasto esittää, että pykälän ensimmäinen momentti muutettaisiin muotoon: Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo tässä laissa työvoimaviranomaiselle säädettyjä tehtäviä ja julkisia työvoimapalveluja. Kanteluiden mainitseminen kyseisessä kohdassa korostaa niitä turhaan. Kanteluiden käsitteleminen on perinteisesti yksi valvonnan keinoista ja riittäisi kun kanteluiden käsitteleminen tulee mainittavaksi yhtenä valvonnan keinona hallituksen esityksessä.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan 3 ja 4 momentissa säädettäviksi esitetyt valvonnan keinot ovat riittävät valvonnan tavoitteiden osalta. On erityisen tärkeää, että valvontaviranomaisella on mahdollisuus velvoittaa työvoimaviranomainen poistamaan puutteet tai korjaamaan epäkohdat myös sakon uhalla. Viranomaisvalvonta sisältää aina myös ohjausta, joten myös siitä olisi hyvä olla maininta säännöksessä.

Kuntakokeilulain 22 §:ssä aluehallintovirastolle on säädetty ilmoitusvelvollisuus käynnissä olevista valvontatoimenpiteistä työ- ja elinkeinoministeriölle. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan vastaavanlaisen ilmoitusmenettelyn säätämistä tehdyistä valvontatoimenpiteistä olisi hyvä myös harkita 3 luvun 5 §:ssä säädettäväksi esitetyn neuvottelumenettelyn tueksi.

Valvonnasta säädettyt järeimmät seuraamukset ovat aina viimesijaisia. Valvonnassa tilanne pyritään ensin korjaamaan ohjauksen keinoin, ellei kysymyksessä ole niin vakava epäkohta tai puute, että siihen tulee puuttua heti ankarammalla seuraamuksella. Jos valvonnassa havaittu puute, virhe, laiminlyönti tai muu epäkohta ei anna aihetta 3 ja 4 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, valvontaviranomainen voi saattaa työvoimaviranomaisen tai sen palveluksessa olevan henkilön tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä tai kiinnittää edellä mainittujen tahojen huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja tuottamiseen sekä hyvän hallinnon vaatimuksiin. Aluehallintovirasto esittää, että myös nämä lievemmat valvonnan seuraamukset tulisi mainita säännöksessä.

Valvontaviranomainen ei käytännössä pysty puuttumaan resurssien puitteissa jokaiseen havaittuun epäkohtaan, eikä jokaisen epäkohdan käsitteleminen välttämättä edes olisi tarkoituksenmukaista ja tuloksellista. Sen vuoksi aluehallintovirasto ehdottaa, että valvontaa koskevaan 6 §:ään lisättäisiin uusi kohta, jossa todettaisiin valvontaviranomaisen toimivalta rajata asioiden käsiteltäviä asioita ja käyttää laajaa harkintaa käsittelyssä. Vastaava säädös on hallintolaissa kanteluiden käsittelyn osalta 53 b §. Uuteen lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta on myös esitetty säädettäväksi vastaava säädös. Valvontaviranomainen ryhtyisi tietoonsa tulleen valvonta-asian perusteella niihin toimenpiteisiin, joihin ne asiakkaiden oikeusturvan varmistamisen tai lain noudattamisen kannalta katsoo olevan aihetta. Valvontaan liittyvät toimenpiteet voidaan asettaa kiireellisyys- ja tärkeysjärjestykseen asiakkaiden oikeusturvan tai muiden seikkojen niin edellyttäessä. Tätä lisäystä ehdotetaan lainsäädännön selkeyden vuoksi. Aluehallintoviraston käsitykseen mukaan valvontaviranomaisella on myös ilman lain nimenomaista säännöstä laaja harkintavalta valvonnan sisällön rajaamisessa.

Tarkastusten osalta hallintolain säännökset ovat aluehallintoviraston käsityksen mukaan riittäviä. Aluehallintovirasto ei ole toistaiseksi suorittanut tarkastuksia kuntakokeilun valvonnassa, joten kaikki yksityiskohdat eivät välttämättä vielä ole tiedossa.

Aluehallintovirasto esittää, että 6 §:n 1 (hallintokantelu) ja 2 (tarkastus) momentissa olevat viittaukset hallintolakiin tulisi tarpeettomina poistaa.

Aluehallintovirasto esittää, että 6 §:ään lisätään selkeyden vuoksi vielä myös määräys työvoimaviranomaisen (kunnan) velvollisuudesta toimittaa valvontaviranomaiselle tämän lain ohjaus- ja valvontatehtävän toteuttamiseksi tarpeelliseksi katsottavat tiedot ja selvitykset. Tämä selkeyttäisi tilanteita, jos pyydettyjen selvitysten saamisessa kunnalta olisi viivettä tai laiminlyöntejä.

Esityksestä jää epäselväksi minkälaisista asioista valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää oma-aloitteisen valvonnan ja tarkastusten osalta.

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

Lain 13 luvun 4 §:ssä säädettäisiin tiedonsaantioikeudesta. Aluehallintovirastolla olisi oikeus saada salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä ja maksutta työvoimaviranomaiselta ja kehittämis- ja hallintokeskukselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä 3 luvun 6 §:ssä tarkoitetun valvontatehtävän suorittamiseksi.

Aluehallintovirasto katsoo esitetyn tiedonsaantioikeuden riittäväksi. Lain viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) 29 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella aluehallintovirasto voi myös saada tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta, jos tieto on tarpeen viranomaiseen kohdistuvan yksittäisen valvonta- tai tarkastustehtävän suorittamiseksi.

Lain 13 luvun 12 §:ssä säädettäisiin käyttöoikeuden myöntämisestä valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen kuuluvaan asiakastietojärjestelmään. Ehdotetun 1 momentin mukaan käyttöoikeus voitaisiin myöntää aluehallintoviraston palveluksessa oleville henkilöille. Käyttöoikeuden myöntäminen aluehallintoviraston palveluksessa oleville henkilöille perustuisi aluehallintovirastolle säädettyyn valvontatehtävään.

Aluehallintovirasto katsoo, että käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmään on välttämätön tehokkaan ja tuloksellisen valvonnan toteuttamiseksi. Aluehallintovirasto kannattaa

sitä, että kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeuden aluehallintoviraston palveluksessa oleville henkilöille.

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)

- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

Lain 11 luvun 4 c §:ssä säädettäisiin työvoimaviranomaiselle ja kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien valvonnasta. Valvontaan sovellettaisiin, mitä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 3 luvun 6 §:ssä säädetään. Tämä tarkoittaisi, että aluehallintovirasto käsittelisi työvoimaviranomaisen ja kehittämis- ja hallintokeskuksen työttömyysturva-prosessiin liittyviä tehtäviä koskevat hallintokantelut.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan ehdotettu tehtäväkokonaisuus sopii aluehallintoviraston tekemään valvontaan ja ehdotettu poistaisi haasteelliset toimivaltaiseen viranomaiseen liittyvät rajanvedot, joita on jouduttu tekemään työllisyyden kuntakokeilua koskevien kanteluasioiden käsittelyssä. Aluehallintovirasto kuitenkin toteaa, että myös tämän tehtäväkokonaisuuden osalta tulee huomioida henkilöstöresurssin riittävyys.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**
- **eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta**
- **ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta**
- **edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset**

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

**Laki palkkaturvain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki erityyppisopimuslain muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;

Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

-

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

-

Muut huomioon esityksestä

Kommentoitavaa:

-

Sauvola-Lukkari Marjaana
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto - Länsi- ja Sisä-Suomen
aluehallintovirasto antaa lausunnon kaikkien aluehallintovirastojen
puolesta.